

TAMPEREEN KAUPUNKI

Arvotekstiilien pelastussuunnitelma

osana Tampereen museoiden kokoelmakeskuksen riskienhallintaa

TAKO-verkoston kevätseminaari 13.2. 2019, Kansallismuseo

Riskien hallinnan perusteita kokoelmakeskuksessa

- ❑ Riskienhallinta on seurauksiltaan merkittävien kielteisten tapahtumien eli riskien järjestelmällistä määrittelyä ja niihin varautumista
- ❑ Kokoelmakeskuksessa on lähes 400 000 museoesinettä – iso haaste riskienhallinnallisesti
- ❑ Riskit on tunnistettu ja kirjattu Riskienhallintasuunnitelmaan

[3. MUSEOPALVELUT](#)

[3.1. Vastuu ja toimivalta riskienhallintakysymyksissä](#)

[3.2. Henkilöriskit](#)

[3.2.1. Työturvallisuus](#)

[3.2.2. Ilman laatu](#)

[3.3. Henkilöstöriskit](#)

[3.4. Esineriskit](#)

[3.4.1. Rakenteellinen suojaus](#)

[3.4.2. Lämmön ja kosteuden säätely](#)

[3.4.3. Julkiset taideteokset](#)

[3.4.4. Turvallisuusvalvonta](#)

[3.4.5. Konservointihenkilöstö](#)

[3.5. Kuljetusriskit](#)

[3.6. Tietotekniikkariskit](#)

[3.6.1. Siiri](#)

[3.6.2. Muusa](#)

[3.7. Ympäristöriskit](#)

[3.8. Tuoteriskit](#)

[3.9. Varautuminen häiriö- ja kriisitilanteisiin](#)

Arvotekstiilien pelastussuunnitelman lähtökohtia

- Vastuiden ja toimivallan jakautumisen tunnistaminen oleellista
 - Koko kiinteistön kattava pelastussuunnitelma ei huomioi riittävästi kokoelmia, pääpaino ihmisten turvaamisessa
 - Toimiva yhteistyö pelastustoimen kanssa tärkeää
- Kenen vastuulla on ja miten tulisi turvata museaalisen materiaalin säilyminen?
- Mitä riskejä eri kokoelmanosiin ja säilytystiloihin kohdistuu ja miten eri tyyppiset riskit tulisi ottaa huomioon?
- Jos riski toteutuu, miten pelastustoimet käytännössä toteutetaan?

Pilottihankkeena arvotekstiilit ja niiden säilytystila

- Pinta-ala 479 m², ollut käytössä vuodesta 2014
- Tilassa säilytetään noin 25 000 tekstiiliä
- Olosuhdesäädelytila, museaaliset standardit täyttävät kalusteet
- Riskianalyysissä pahimmaksi skenaarioksi arvioitu tulipalo, todennäköiseksi vesivahinko

Kuva: Utte Ekholm 2014

Kuva: Utte Ekholm 2014

4-portainen kysymys-vastaus –malli pelastussuunnitelman laatijan avuksi

1

Mitkä ovat kunkin kokoelmanosan/ tilan 7 - 10 tärkeintä objektia, jotka pitäisi ensimmäisenä pelastaa katastrofin sattuessa? Kuka päättää ja asettaa kriteerit?

- Valinta tehdään konservaattorien ja tutkijoiden yhteistyönä, kokoelmapoliittinen ohjelma ja avainesineelistat toimivat apuna.
- Esineen fyysiset ulottuvuudet huomioitava: jos suunnitelmana on kantaa esineet turvaan katastrofin sattuessa, esine ei saa olla kovin iso, painava tai liian hauras.
- Huomioi, että TOP 10 -pelastettavien tekstiilien lista voi vaihdella vuosien mittaan kun kokoelmat karttuvat ja painopisteet muuttuvat.

Pelastettavat tekstiilit

Koodi	Tekstiili	Valintakriteeri	Kuva
PK 1	HM 152:2 Messukasukka	- Keskiaikainen, 1200-luvun loppu <u>Kansallisaarre</u>	
PK 2	HM 1260: 2 Valtiopäivämies-takki	Tärkeä valtiollisen historian kannalta	
PK 3	HM 157:1 Teiskon emännän takki	- Osa paikallishistoriaa - Kansallispukuneuvosto on käyttänyt mallina	

PK 4	HM 2734:1 Yleinen äänioikeus -lippu	- Tärkeä Suomen historian kannalta - Paikallishistoriallinen - Tärkeä naisten historian kannalta	
PK 5	TKM 511 8 tunnin työpäivä	- Tärkeä Suomen historialle - Paikallishistoriaa - Työväen historiaa	
PK 6	HM 1092:10 Suomen sodan (1808- 1810) aikainen ryijy, valm. 1792	- Liittyy Suomen historian käännekohtaan <u>Hautajaisryijy, käytetty vääpeli Bror Schönemanin hautajaisissa Perhossa 1808</u>	
PK 7	HM 1658:9 Tampereen antautumislippu	- Paikallishistoriaa - Vaikutus Suomen historiaan	

2

Miten esineet pakataan ja sijoitetaan tilaan, jotta ne saadaan katastrofin sattuessa helposti kannettua ulos?

- Tekstiilit pakataan happovapaaseen silkkipaperiin ja sijoitetaan tekstiilille mittojen mukaan ommeltuun puuvillaiseen säilytuspussiin. Muovipohjaisia materiaaleja ei käytetä.
- Tekstiilit asetetaan isoihin, helposti avattaviin (ei lukittavia) teräksisiin vetolaatikostoihin lähelle ovensuuta. Arvotekstiilivarastossa laatikoiden mitat ovat: 1600mm x 1600mm x 240mm ja 2200mm x 1600mm x 80mm.

3

Miten pelastettavien esineiden sijainti merkitään? Minkälaisia materiaaleja tulee käyttää merkitsemiseen?

- Pelastettavien tekstiilien sijaintipaikat merkitään värikkäällä teipillä, joka kestää korkeita lämpötiloja ja heijastaa pimeässä.
- Vetolaatikat merkitään koodeilla (PK 1-7). Numero kertoo esineiden pelastus- eli tärkeysjärjestyksen.
- Esineen sisällön (takki, lippu tai kasukka) ei tarvitse käydä ilmi pelastajille.
- Pelastettavat tekstiilit sijoitetaan lähelle ovea, jotta ne ovat helposti nähtävissä ja siirrettävissä.

Kuva: Arja Koskinen, Tampereen museot 2017

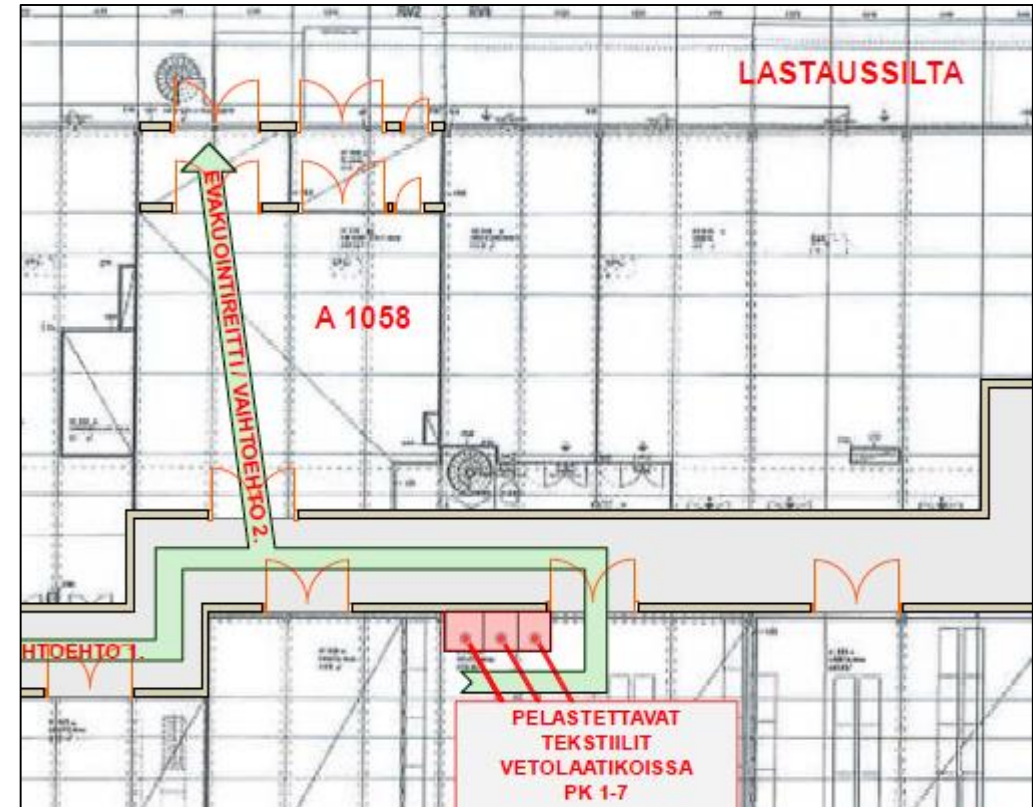

Kuva: Arja Koskinen, Tampereen museot 2017

4

Mitä informaatiota toimitetaan pelastuslaitokselle, jotta he osaavat toimia tiloissa katastrofin sattuessa ja pelastaa tarvittaessa suunnitelman mukaiset esineet?

- Tiloista laaditaan digitaalinen kartta, joka auttaa pelastajia suunnistamaan oikeaan kohteeseen.
- Kartta toimitetaan pelastuslaitoksen käyttöön, mutta se toimii myös ohjeena kiinteistön omalle väelle.
- Karttaan merkitään säilytystilan tarkka sijainti ja liitedokumenttiin lyhyt kuvaus materiaalista.
- Karttaan liitetään tiedot tilan erityisominaisuuksista, esim. poikkeava seinärakenne, sähkökäyttöinen hyllystö.
- Kartta sisältää myös tiedot tilasta, johon pelastettava materiaali evakuoidaan.
- Karttaa kehitetään yhdessä pelastustoimen kanssa.

Kehitystyö jatkuu eli miten tästä eteenpäin?

- Riskienhallinta on jatkuva prosessi – näkyy myös digitaalisen kartan jatkuva kehittämisenä ja täydentämisenä
- Pelastussuunnitelman toteutus/ räätälöinti kaikkien säilytystilojen osalta (arkistot, taidekokoelmat, luonnontieteelliset kokoelmat jne).
- Valmiusryhmän perustaminen
- Jokaisen museotyöntekijän aktiivisuus tärkeää – kannustetaan innovatiiviseen kehittämisotteeseen ja käytäntöjen parantamiseen
- Hyvien käytänteiden omaksuminen muilta

Vesivahinko -ensiapusetti

” Nappaa mukaan kun huomaat vesivahingon – kärrystä löydät kaiken tarpeellisen”

Vesivahinkoon johtavia syitä

- *Lämpöpatterien vuodot*
- *Kattovuodot (erityisesti läpivientien kohdat)*
- *Savunpoistoluukkujen kondenssi*
- *A033, A034 jäähdyttimien kondenssi*
- *Sadevesiputkien kondenssi/ vuoto*
- *Sadevesiviemärien tukkeutuminen/ jäätyminen*
- *Likaviemärien tukkeutuminen*
- *Vesijohtojen rikkoutuminen*
- *Sprinkleriputkiston täyttyminen/ pettäminen järjestelmän lauetessa*

Kiitokset mielenkiinnosta!

Tiina Paavola
Kokoelmakeskuksen päällikkö
Tampereen museot/ Kokoelmakeskus
puh. 050 33737207
tiina.paavola@tampere.fi